

Ordinace pro lidi bez přístřeší ušetří státu stovky miliónů ročně

30.12.2022 - | Ministerstvo zdravotnictví ČR

Stát a zdravotní pojišťovny vynakládají desítky miliónů korun ročně na opakované odvozy lidí bez přístřeší Zdravotnickou záchrannou službou. Ještě dražší jsou pak opakované hospitalizace, které stojí miliardy. Jak ušetřit ukázal pilotní projekt Ministerstva zdravotnictví. Kýžený efekt potvrdili experti Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR.

„Pokud víme o novém člověku v terénu, je nutné být rychlý,“ upozorňuje Jiří Pitaš, ředitel SKP-CENTRUM, které spolupracovalo na provozu jedné z pěti ordinací praktického lékaře speciálně vyškoleného pro práci s pacienty bez přístřeší. Propojení takto vyškolených a vybavených ordinací praktiků a partnerských sociálních služeb, konkrétně **Naděje v Praze, Armády Spásy v Praze a Ostravě, Charity ČR v Olomouci a SKP-CENTRUM v Pardubicích**, se ukázalo v projektu s názvem **Zvýšení dostupnosti a vytvoření možností zdravotní péče pro osoby bez přístřeší** jako klíčové.

Preventivní týmy složené ze sociálních pracovníků, všeobecné sestry a řidiče oslovovaly klienty přímo v terénu a motivovaly je k návštěvě ordinace pro lidi v nouzi. U lidí bez přístřeší se totiž potvrdilo, že mnohdy nedokážou odhadnout závažnost svého zdravotního stavu, případně se z různých důvodů obávají návštěvy lékaře a řeší až akutní potíže. Díky včasnému ošetření praktickým lékařem a pomoci při získání vhodných léků se pak mnohá onemocnění často **povedlo léčit ambulantně, bez nutnosti nákladné hospitalizace.**

Dalším vysledovaným pozitivním **ekonomickým efektem bylo snížení počtu výjezdů ZZS v okolí ordinací.** Ty jsou v případě pacientů bez přístřeší podle dat ÚZIS dražší měsíčně o 345,70 Kč na pacienta, přičemž podle oficiálních dat se v Česku nachází 23 800 lidí bez domova. *„V síti běžných praktiků si tuto péči neumím představit. Nejen, že by nedokázali poskytnout hygienické zázemí a ošacení, ale nebyli by ani ochotni se o tuto skupinu postarat,“* chválí si spolupráci pracovník ZZS Olomouc.

Ještě větší úspora finančních prostředků, a to až v řádu miliard, by dle výzkumníků z evaluační firmy 4G eval s.r.o. nastala v případě zajištění návazné pobytové sociální služby se zdravotní péčí. Na lůžkách standardní a následné péče zůstávají pacienti bez přístřeší zbytečně dlouho – nemají kam jít a nejsou ve stavu, kdy by se mohli vrátit zpět na ulici. *„Bylo by potřeba mnohem více zařízení sociálních služeb typu Přístav Armády spásy a pak zařízení pro přechodné “vyležení” stavů, které běžní pacienti řeší doma,“* uvedla sociálně-zdravotní pracovnice z Prahy. Sociální pracovníci opakovaně zdůrazňují potřebnost těchto služeb a nyní je zřejmé, že by tato lůžka znamenala i finanční úspory v systému.

Během sledovaného období 2020–2022 došlo k zajímavému efektu také v oblasti **zlepšení stavu veřejného zdraví.** V ordinacích pro lidi bez přístřeší byl vysledován **zvýšený záchyt infekčních** (žloutenka, TBC, černý kašel, chřipka) **a parazitárních** (svrab, vši) **onemocnění** a díky léčení v ordinacích bylo **zabráněno šíření vybraných nemocí v populaci.**

Výzkumníci mimo jiné doporučili **založení obdobné ordinace v každém krajském městě, kde zatím zřízena není.** Jak ukázal pilotní projekt v Pardubicích, někde by stačily dva dny provozu

týdně, aby se situace zlepšila. Další doporučení bylo **stabilizovat financování současných ordinací**. Provoz ordinací byl před vstupem do projektu financován vícezdrojově s vysokou mírou závislosti na soukromých darech a nejistých dotacích měst či krajů.

Na základě dat zpracovaných ÚZIS a doporučení evaluace 4G eval s.r.o. iniciovalo Ministerstvo zdravotnictví jednání mezi managementem ordinací a zástupci zdravotních pojišťoven. **Cílem jednání bylo nalezení systémového řešení financování primární zdravotní péče s ohledem na specifitu poskytované zdravotní péče** (malhygiena, ebrieta, přítomnost parazitárních a kožních onemocnění, omrzliny, zanedbané chronické rány, apod). Na jednáních bylo na základě výstupních dat z projektu rozhodnuto o potřebě **zajištění další udržitelnosti těchto ordinací a jejich podpoře z prostředků veřejného zdravotního pojištění jakožto jednoho ze zdrojů financování těchto ordinací. Zdravotní pojišťovny definovaly nové VZP-výkony: 99875 - (VZP) Ordinance pro osoby bez přístřeší - ošetření lékařem a 99876 - (VZP) Ordinance pro osoby bez přístřeší - ošetření všeobecnou sestrou pod odborností 999, jež vstupují v platnost od 1. 1. 2023 a mohou je využít jak současné ordinace, tak případně i nově vzniklé ordinace pečující o osoby bez přístřeší. Bonifikace zohledňuje zvýšenou náročnost ošetření pacientů s absencí bydlení a přispívá tak finanční udržitelnosti provozu ordinací.**

<https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/ordinace-pro-lidi-bez-pristresi-usetri-statu-stovky-milionu-ro-cne>